

Kvægdyrlægens stemme

Kan praksis være den ideelle arbejdsplads, hvor udfordringer, fleksibilitet og menneskelig harmoni kan forenes? Og har vi et ansvar for, at landbruget forandrer sig og bliver bæredygtigt, hvad angår klima, dyrevelfærd og miljø? Det er nogle af de spørgsmål, som tre kvægdyrlæger gør sig tanker om i denne udgave af klummen.

TEKST DYRLÆGERNE TROELS LØWIG LARSEN¹ OG DORTE BAY LASTEIN²

¹Dyrlæge, Project Manager, Boehringer Ingelheim Animal Health Danmark A/S
²Dyrlæge, ph.d., adjunkt, KU SUND

Kvægdyrlægens stemme er en klumme, der bringer tanker til torvs fra hverdagen i kvægpraksis. Hvilke store og små spørgsmål, overvejelser, glæder og bekymringer optager os som dyrlæger i vores daglige liv blandt folk og fæ? Denne og kommende klummer baserer sig på korte eller længere anonyme interviews med kvægdyrlæger fra hele landet. Forfatterne har spurgt en række kvægdyrlæger: »Hvad optager dig som kvægdyrlæge?« og søgt at gengive svaret så ufortolket som muligt. Ytringerne i denne klumme er altså ikke udtryk for egne overvejelser eller holdninger, men udelukkende en formidling af kollegers svar på vores åbne spørgsmål. Vi har tilstræbt at få så bred en vifte af dyrlæger som muligt til at ytre sig.

Til denne klumme har vi igen talt med tre kvægdyrlæger, der har indvilget i at dele deres tanker med os andre om, hvad der optager lige netop dem. Svarene på det åbne spørgsmål »Hvad optager dig?« kommer denne gang rundt om nogle af disse emner: Praksis som den ideelle arbejdsplads, ansvaret for at skabe og vedligeholde en god arbejdsplads, tanker om klima, miljø og dyrevelfærd og dyrlægens rolle i dette, besætningsstørrelsens betydning for velfærd og meget mere.

Om dyrevelfærd og ansvarlig brug af medicin

Dyrlæge 1 har været i rådgivningspraksis i et par år og er optaget af presset fra omverdenen, samfundets agenda med koen og landbruget (næsten småkriminelle foretagender set med klima- og dyrevelfærdsøjne). Der bruges meget tid i stalden på at tale om denne udvikling, herunder også at påvirke landmændene til at tage aktiv del og vise sig deres ansvar værdigt, fx ved ikke at udskælde Arlagården og andre initiativer, der søger at belyse og dokumentere landbrugets egen indsats og kontrol.

Dyrlæge 1 erkender dog også her, at variationen mellem besætninger, besætningsejeres holdninger og økonomi er en udfordring og spiller ind på deres opfattelse af samfundets pres.

Dyrlæge 1 ser sin egen rolle – dyrlægens rolle – primært spillet inden for velfærd og ansvarlig brug af medicin og udtrykker som et ønske for fremtiden »at gøre landbruget attraktivt i fællesskab«. Dyrlæge 1 er blevet inspireret til sin interesse i sundheds-

fremme og ansvarligt antibiotikaforbrug gennem en art »benchmarking« mellem rådgivningsbesætningerne, når rapporterne skulle laves: »Hvis nogen kan, så kan andre vel også«!?

Kollega 1 udtrykker en udelt begejstring for at være i praksis. Som at være havnet på den rette hylde i den rette praksis – lige fra dag 1. Læringskurverne har været stejle og »i hak« – både det praktiske i hverdagen, men mest i takt med, at udfordringer af rådgivningsmæssig karakter er kommet til.

Kendskabet til kvægverdenen og den praktiske håndtering kendte vores kollega fra før uddannelse, men derfor opleves hverdagen alligevel risikofyldt, og opmærksomhed på sikkerhed indlæres undervejs. Arbejdsglæden bunder primært i ansvaret overfor besætningen, besætningsejere og medarbejdere – og i den gensidige forpligtelse, der opstår med baggrund i landmandens forventninger. Som eksempelvis at få et problem, der skal undersøges, og som kan og skal løses hurtigt, men også så godt som muligt, enten ved egen hjælp eller gennem sparring med kollegaer.

Om samfundets kritik af landbruget fortæller dyrlæge 1 om oplevelsen af mangel på forståelse for landbrug og fødevarerproduktion fra sin private bekendtskabskreds udenfor dyrlægeverdenen, men samtidig en tydelig interesse, når emnet bringes på banen. Vennerne vil gerne vide mere om, hvor maden kommer fra, og så skal de også have lov, hvad enten det er ko, gris eller kyllingeproduktion, som vores kollega skal berette om under middagen i storbyen.

FOTO PIA RINDOM

Om at bidrage til at skabe en god arbejdsplads og gode arbejdsvilkår

Dyrlæge 2 er allermost optaget af at skabe en bedre sundhed og økonomi i sine kunders besætninger. Hun oplever, at landmændene tager positivt imod hende og indgår i et respektfuldt samarbejde. Hun ved, at landmændene naturligvis har en forventning til et udkomme af rådgivningen, som hun også typisk ser udmøntet på den korte eller lange bane afhængigt af den enkelte bedrifts øvrige prioriteringer.

- Jeg er glad mit arbejde, siger dyrlæge 2 og fortsætter:

- Jeg har stor fleksibilitet og kan nå både at være dyrlæge og forælder, have et afvekslende arbejde med varierende udfordringer, og nyde et godt kollegialt samvær på min arbejdsplads. Jeg får mit arbejdsliv og privatliv til at hænge sammen.

En ting, dyrlæge 2 understreger, er, at der både er fysiske og rådgivningsmæssige elementer i hverdagen, og at det er blevet mindre hårdt og risikobetonet de seneste år. Den fleksibilitet gør, at dyrlæge 2 ser sig selv i jobbet mange år frem i tiden.

En anden ting, som dyrlæge 2 har erfaret, er værdien af en god arbejdsplads.

- Det er ikke givet, at der er et godt arbejdsmiljø. Du skal huske på, hvad du selv bidrager med. Vær åben, og fortæl, hvad du gerne vil, og lyt til de andre. Det kan være starten til et godt arbejdsliv for dig selv og kollegerne. Den eneste malurt i bægeret er de dårlige historier om landbruget. Her synes dyrlæge 2 også, at vi som enkelt-

dyrlæger og som stand skal være bedre til at fortælle de gode historier, fordi de er langt flere end de dårlige.

Om ansvarlighed for dyr, landmænd og naturen

Dyrlæge 3 er endnu en kvægdyrlæge, som er glad for sit arbejde og for interaktion med ejere og medarbejdere på kvægbedrifterne. Gennem årene har han dog undret sig over, hvorfor besætningerne skal være så store? Hvorfor man ikke kan leve af at have op til 200 køer?

Ifølge dyrlæge 3 er meget store besætninger ofte karakteriseret ved at have mange kortvarigt ansatte medarbejdere med lave faglige kompetencer, og managementet er i det hele taget ikke fulgt med til at skulle kunne håndtere så mange dyr. Det går ud over dyrenes velfærd. Der er også

for dem ukendte kunder i vagterne. Dyrlæge 3 mener, at det i dyrlægeløftet ligger implicit, at man skal tilbyde sine kunder en vagtordning, således de ikke er ladt i stikken udenfor normal arbejdstid.

Landskab og miljø ligger også dyrlæge 3 på sinde. I takt med rationalisering af husdyrproduktionen er markerne tillige blevet meget store, og læbælter og stier er fjernet eller pløjet op. Biodiversitet og herlighedsværdi forsvinder og dermed noget af glæden ved at bevæge sig rundt på egnen i forbindelse med varetagelsen af jobbet som kvægdyrlæge.

- Det er dog stadig et privilegium at komme ud at nyde landskabet i forbindelse med arbejdet, selvom jeg »mangler« at komme ud og behandle nogle flere mælkefeberkøer ude i marken, slutter dyrlæge 3.

” Det er ikke givet, at der er et godt arbejdsmiljø. Du skal huske på, hvad du selv bidrager med.

mange slidte produktionsanlæg, og disse vil typisk kræve et godt management, dygtige medarbejdere og ekstra arbejde for at kompensere for de mangler, som rammerne byder dyrene, så disse kan trives godt.

Dyrlæge 3 er optaget af at kunne varetage sit ansvar for dyrene og deres ejere til alle tider. Derfor er en vagtordning et must. Vores kollega undrer sig over, at nogle andre praksis ikke stiller vagt til rådighed, således at dyrlægerne i hans praksis ofte må køre langt og til

Hvad tænker du?

Giv din kollegas tanke en tanke! Tænk du det samme? Har du et helt andet perspektiv? Er det vigtigt for os? Skal eller bør vi reagere? Hvis du gerne vil bidrage til klummens indhold, så ring eller skriv til Troels (2272 4979, tdyrlaeg@gmail.com) eller Dorte (2064 1151, dbl@sund.ku.dk), så kommer vi forbi ved lejlighed i løbet af året og lytter. ♦